

Leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin erot ja samankaltaisuudet

Työtehtävien ja -suhteen vertailu

Elina Risto

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2020

Media-alan tutkinto-ohjelma
Leikkaus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Media-alan tutkinto-ohjelma
Leikkaus

RISTO, ELINA:

Leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin erot ja samankaltaisuudet
Työtehtävien ja -suhteen vertailu

Opinnäytetyö 46 sivua, joista liitteitä 9 sivua
Toukokuu 2020

Opinnäytetyössä tutkittiin leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin työtehtävien ja työsuhteen eroja ja samankaltaisuuksia suomalaisissa elokuvatuotannoissa 2000-luvulta nykypäivään. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää näiden kahden ammattinimikkeen työnkuvaa ja miten ne risteävät keskenään. Tutkimuksessa käytettiin menetelminä tietoperustan lisäksi tilastotutkimusta, sekä alan ammattilaisille tehtyä kyselyä.

Tutkimuksessa selvisi leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin työtehtävien eroavan toisistaan laajasti, ellei jälkituotantokoordinaattorin työnkuvaan luokitunut myöskin leikkausassistentin työtehtäviä. Työsuhteiltaan nämä kaksi ammattinimikettä erosivat palkan lisäksi työsuhteen tyypiltä. Leikkausassistentit toimivat usein freelancereina, kun taas jälkituotantokoordinaattorit ovat pysyvässä työsuhteessa tuotantoyhtiöillä. Tilastotutkimuksessa selvisi, että jälkituotantokoordinaattoreiden määrä Suomessa on lisääntynyt huomattavasti viimeisinä vuosikymmeninä. Tämän lisäksi tilastotutkimus paljasti, että jälkituotannon työryhmien kokoonpano on muuttunut vuosikymmenien aikana enemmän jälkituotantokoordinaattorin ja leikkausassistentin yhteistyöksi.

Opinnäytetyön johtopäätöksenä oli, että leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin työt eroavat Suomessa toisistaan selvästi. Tutkimusta voi laajentaa menneisiin vuosikymmeniin tai päivittää tulevaisuudessa. Tutkimusta voi kehittää tutkimalla syitä siihen miksi nämä kaksi ammattinimikettä eroavat näin suuresti toisistaan. Lisäksi tutkimusta voi kehittää tutkimalla miksi ja miten jälkituotantokoordinaattori ammattina on laskeutunut Suomeen.

Asiasanat: jälkituotantokoordinaattori, leikkausassistentti, elokuva, elokuvatuotanto, jälkituotanto

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Culture and Arts
Film editing

RISTO, ELINA:

The Differences and Similarities of an Assistant Editor and a Post-production Coordinator
A Comparison of the Assignments and Employment

Bachelor's thesis 46 pages, appendices 9 pages
May 2020

The objective of this study was to investigate the differences and similarities of an assistant editor and a post-production coordinator. The purpose was to clarify what each one of the occupations includes in the matter of assignments and employment, and whether these correlate with each other.

The data for this study was collected from post-production literature, articles and websites. For this study, a statistics study of Finnish film post-production crew and an inquiry to the professionals of the field were also done.

The results suggested that the job descriptions of an assistant editor and a post-production coordinator vary from each other considerably in the Finnish film industry. The statistics research also brought to light the information of how the post-production crew had changed during the past 20 years.

The findings indicated that assistant editors and post-production coordinators do not have much in common with each other. This study paves the way for future studies on this subject, for example a study of how and why the post-production coordinator job landed into Finland.

Key words: post-production coordinator, assistant editor, film, film production, post-production

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	SUOMALAINEN ELOKUVATEOLLISUUS.....	8
	2.1 Elokuvatuotanto	8
	2.1.1 Esituotanto	8
	2.1.2 Tuotanto eli kuvaukset.....	9
	2.1.3 Jälkituotanto	10
	2.2 Alan työehtosopimus.....	11
3	LEIKKAUSASSISTENTTI	15
	3.1 Työtehtävät	15
	3.2 Työsuhde	17
	3.3 Koulutus	18
4	JÄLKITUOTANTOKOORDINAATTORI	20
	4.1 Työtehtävät	20
	4.2 Työsuhde	22
	4.3 Koulutus	23
5	VERTAILU	24
	5.1 Aiemmin kerättyyn tietoon pohjautuva vertailu.....	24
	5.2 Tilastotutkimukseen pohjautuva vertailu	26
	5.3 Kyselyyn pohjautuva vertailu.....	30
6	POHDINTA	35
	LÄHTEET.....	37
	LIITTEET	38
	Liite 1. Ote tilastosta Tuotantoryhmien koostumus 2004–2019	38
	Liite 2. Kyselylomake	39

LYHENTEET JA TERMIT

HOD	Head Of Department, osaston johtaja
workflow	työnkulku
synkronointi	ääni- ja kuvamateriaalin yhdistäminen
loggaus	kuvatun materiaalin nimeäminen
Teme	Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto
PALTA	Palvelualojen työnantajat PALTA ry
TES	työehtosopimus
stock-materiaali	kuvapankista ostettavaa kuvamateriaalia
dailies	kuvauksissa päivittäin kuvatut kuvat
delivery	valmiin elokuvan jakelu

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin tehtävien ja -suhteen eroja ja samankaltaisuuksia suomalaisissa elokuvatuotannoissa 2000-luvulta nykypäivään. Tutkimus rajautuu suomalaisiin elokuvatuotantoihin, joten tässä tutkimuksessa en käsittele TV-tuotantoja tai lyhytelokuvatuotantoja. Tavoitteenani on selvittää leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin työtä tarkemmin, ja paneutua näiden kahden keskinäisiin eroihin ja samankaltaisuuksiin, sekä samalla selvittää onko elokuvatuotantojen jälkituotannoissa tapahtunut muutosta näiden kahden ammattinimikkeen osalta 2000-luvusta nykypäivään.

Opinnäytetyöni on selvittävä, sitä varten olen kirjallisten lähteiden tutkimisen lisäksi tehnyt tilastotutkimusta suomalaisten elokuvien työryhmien rakenteesta vuosilta 2004–2019. Yhteensä tilastoituja elokuvia on 441 kappaletta. Tilastoon merkitsin elokuvakohtaisesti, oliko siinä vähintään yksi leikkausassistentti, vähintään yksi jälkituotantokoordinaattori, oliko tuotannossa vain toinen ammattinimike, molemmat vai ei kumpaakaan. Lisäksi tein kyselyn alan ammattilaisille, jossa tiedustelin heidän näkemystään aiheeseen liittyen. Kyselyyn vastasi 14 henkilöä, ja se toteutettiin maaliskuussa 2020. Etsin kyselyyn vastaajia Facebookissa olevasta Suomalaisen elokuva- ja media-alan epävirallisesta keskusteluryhmästä, ja tiedustelemalla sähköpostitse erinäisistä tuotantoyhtiöistä ja Temen välityksellä vastaajia.

Tietoperustani on rakennettu elokuvatuotantoa ja jälkituotantoa koskevien kirjojen, artikkeleiden ja nettisivujen pohjalle. Olen itse suorittanut harjoittelun, sekä ollut työsuhteessa elokuvatuotantoyhtiön jälkituotanto-osastolla, joten hyödynsin myös omaa tietämystäni tietoperustassani. Tilastotutkimuksen toteutin saadakseni konkreettisia lukuja alalla tapahtuneesta muutoksesta, joita voin hyödyntää näiden kahden työnimikkeen vertailussa. Kyselyyn päädyin tutkimusmenetelmänä, sillä tahdoin kuulla alalla tällä hetkellä työskentelevien mielipiteitä ja kokemuksia tutkimusaiheeseen liittyen.

Opinnäytetyöni alussa käsittelen lyhyesti elokuvatuotannon jokaisen tuotantovaiheen, sekä Suomessa elokuva-alalla voimassa olevan työehtosopimuksen. Tämän jälkeen käsittelen sekä leikkausassistentin, että jälkituotantokoordinaattorin työtehtävät, työsuhteen ja koulutus pohjan erikseen, jonka jälkeen siirryn vertailemaan näitä kahta. Vertailun olen jakanut kolmeen osaan: aiemmin rakennettuun tietoon, tilastotutkimukseen ja kyselyyn pohjautuen. Vertailun jälkeen teen johtopäätökset tutkimuksen tuloksista pohdinnassa. Opinnäytetyön liitteenä otanta tilastotutkimuksestani (liite 1), sekä kyselylomake (liite 2).

Opinnäytetyöni on suunnattu elokuvatuotannon jälkituotantovaiheessa työskenteleville, jälkituotantoon suuntautuville opiskelijoille, sekä alan työsuhteista ja tehtävistä kiinnostuneille. Tutkimuksen tarkoitus on selvittää jälkituotannon henkilöstön tehtäviä ja työsuhteen rakennetta kaikille aiheesta kiinnostuneille. Tätä tutkimusta voi laajentaa esimerkiksi TV-tuotantojen puolelle tai menneisiin vuosikymmeniin. Tutkimusta voi päivittää tulevana vuosikymmeninä.

2 SUOMALAINEN ELOKUVATEOLLISUUS

Tässä luvussa käsittelen suomalaista elokuvateollisuutta paneutumalla ensin elokuvatuotannon vaiheisiin lyhyesti, jonka jälkeen käsittelen alalla käytössä olevan työehtosopimuksen. Luvun tarkoitus on tehdä läpikatsaus alan toiminnasta Suomessa, sekä tuoda esiin millaisia työehtoja alalla on tällä hetkellä. Tässä luvussa en siis tule paneutumaan syvällisemmin esimerkiksi elokuvatuotantojen rahoitukseen tai työehtosopimuksen valvontaan.

2.1 Elokuvatuotanto

Elokuvan tuotanto on prosessina pitkä, ja työllistää ammattilaisia muutamista kymmeneen riippuen tuotannosta ja elokuvan lajista. Tuotanto on kokonaisuus, mutta se voidaan jaotella kolmeen päätyövaiheeseen: esituotanto, tuotanto eli kuvaukset ja jälkituotanto. (Ammattinetti 2020.) Käsittelen tässä luvussa yleisellä tasolla tuotantovaiheiden workflown, sekä työryhmän, enkä syvennä tutkimusta suomalaisen alan erityispiirteisiin.

Suomessa on 2010-luvulla valmistunut vuosittain noin 30–40 elokuvaa (liite 1), mutta elokuvatuotantoja on voinut olla käynnissä vuoden aikana huomattavasti suurempi määrä. Jokaiseen tuotantovaiheeseen kuluu oma aikansa, ja käsikirjoittamisen alusta voi mennä vuosia elokuvan ensi-iltaan. Yhdellä tuotantoyhtiöllä voi olla samanaikaisesti useita elokuvatuotantoja eri tai samoissa tuotantovaiheissa.

2.1.1 Esituotanto

Elokuvatuotannot alkavat esituotannosta, jossa suunnitellaan, budjetoidaan ja aikataulutetaan tuotanto ja jälkituotanto. Esituotanto alkaa käsikirjoituksella, jonka käsikirjoittaja tekee yhteistyössä tuottajan ja ohjaajan kanssa. Esituotanto voi kestää jopa vuosia ennen kuin päästään suunnittelemaan kuvauksia. (Ammattinetti 2020.) Esituotannossa johtohahmoina ovat tuottaja, ohjaaja ja käsikirjoittaja.

Työryhmään kuuluu kuitenkin lukuisia muitakin tuotannon henkilöitä ja mitä pidemmällä esituotannossa ollaan, sitä suuremmaksi työryhmä kasvaa, kun mukaan tulee myös kuvausten henkilökuntaa suunnittelemaan tulevaa tuotantoa. Kuhn ja Westwell (2012) kuvailevat esituotantoa useiden toimintojen aluksi: silloin tuotannon luovat johtajat, mukaan lukien ohjaaja, lavastaja ja kuvaaja aloittavat yhteistyönsä elokuvan visuaalisen tyylin suunnittelussa.

Esituotannon voi jakaa karkeasti 9 osioon: käsikirjoituksen lukitsemiseen, storyboardien ja kuvalistojen tekoon, työryhmän etsintään ja hankintaan, lokaatioiden etsimiseen, budjetointiin, laitteiston valintaan ja hankintaan, tarpeellisten asiakirjojen ja lupien hankintaan ja tekemiseen, castingiin, sekä harjoituksiin (Picone 2017). Esituotannon tarkoitus on saada mahdollisimman paljon asioita suunniteltua ja valmiiksi ennen tuotantoa. Kuvaukset ovat tuotannossa yleensä kallein osio, ja hyvin tehty esituotanto lyhentää kuvausaikaa, ja vähentää siten kustannuksia. (Kuhn & Westwell 2012.) Esituotannossa on siis tärkeintä tuotannon suunnittelu mahdollisimman pitkälle, sillä se helpottaa kuvaustilannetta, lyhentää kuvausten pituutta ja säästää näin rahaa.

Esituotannossa keskustellaan myös jälkituotannon osastojen kanssa, sillä jälkituotannossa tehtävillä asioilla voi olla vaikutus kuvauksiin, sillä esimerkiksi VFX voi vaatia green screenin käyttöä kuvaustilanteessa (Oxford References 2020). Esituotannossa myös aikataulutetaan jälkituotanto, joka alkaa usein päällekkäin tuotannon kanssa. Ennen tuotantoon siirtymistä esituotannossa voidaan suorittaa pipeline test, eli testi, jossa varmistetaan materiaalin kulku kuvauksista jälkituotantoon, sekä kulku jälkituotannon eri osastojen välillä. Pipeline testissä selvitetään kaikki mahdolliset ongelmakohdat, jotta niihin löydetään ratkaisut jo ennen kuvauksia.

2.1.2 Tuotanto eli kuvaukset

Esituotannon jälkeen siirrytään tuotantoon, eli kuvauksiin. Kuvaukset kestävät yleensä 6–10 viikkoa, joka verrattaessa esi- ja jälkituotantoon on hyvin lyhyt aika. Johtohahmoja ovat tuottaja, jolla on tuotannollinen vastuu, ja ohjaaja, jolla on taiteellinen vastuu. Kuvauksissa toimiva henkilöstö jakautuu myös omin ryhmiinsä,

joissa HOD on ryhmän johtaja, ja siten vastuussa oman osastonsa taiteellisesta puolesta. (Ammattinetti 2020.) Hyvin tehty esituotanto edesauttaa tuotannon sujuvuutta, mutta myös tuotannon aikana voi ilmetä uusia ongelmia joita ei osattu ottaa huomioon aluksi. Honthanerin (2010) mukaan tuotannon henkilöstön kuten esimerkiksi tuottajan ja tuotantopäällikön päämääränä kuvausten aikana on huolehtia, että kaikki sujuu mahdollisimman sulavasti, ilmenneet ongelmat korjataan mahdollisimman nopeasti ja että kaikki osalliset ovat tyytyväisiä työhönsä ja työn tulokseen. Tärkeää on myös pysyä aikataulussa ja budjetissa. (Honthaner 2010, 157.)

Kuvauksissa noudatetaan call sheetiä, johon on kirjattu päivittäinen aikataulu: mitä kohtauksia kuvataan, ketkä näyttelijät ovat kohtauksissa, paljonko aikaa on varattu kohtauksen kuvaamiseen. Tuotannossa on kaikista elokuvan tuotantovaiheista suurin työryhmä töissä samanaikaisesti, sillä elokuva koostuu useista eri elementeistä. Näistä elementeistä vastaa omiin osastoihinsa jakautunut työryhmä, ja ennen kaikkea osaston HOD. Näitä osastoja ovat esimerkiksi kuva, valo, ääni, lavastus, catering, pukumaski ja tuotanto. Jokaiseen osa-alueeseen kuuluu usein vähintään 3 henkilöä, tämä kuitenkin riippuu tuotannon koosta ja budjetista. Esimerkiksi kameraryhmään voi kuulua kuvaajan lisäksi kaksi kamera-assistenttia, sekä videoassistentti.

Kuvatun materiaalin keräämisestä vastaa useimmiten DIT, joka huolehtii materiaalin jälkituotantotiimille, jotka arkistoivat sen asianmukaisesti. Kuvatusta materiaalista tehdään päivittäiset dailiesit, jotka jaetaan tuottajille, ohjaajalle ja muille asianomaisille. Näistä vastaa joko DIT, leikkausassistentti tai jälkituotantokoordinaattori. Jälkituotanto alkaa siis usein päällekkäin kuvausten kanssa.

2.1.3 Jälkituotanto

Jälkituotantoa suunnitellaan jo esituotannon aikana, se saattaa alkaa osittain jo tuotannon aikana, mutta virallisesti se alkaa vasta kuvauksien jälkeen. Jälkituotannossa kuvattu materiaali työstetään elokuvaksi. Elokuvan materiaalista leika-

taan kokonaisuus, joka siirretään eteenpäin äänen jälkitöihin, joihin kuuluu esimerkiksi dialogileikkaus, foley ja sävellys, sekä kuvan jälkikäsitteilyyn, johon luetaan esimerkiksi VFX ja värimääritys. (Ammattinetti 2020.)

Jälkituotannon jokaisessa vaiheessa on oma vastuussa oleva henkilönsä. Leikkauksenvaiheessa tämä on leikkaaja, äänen jälkitöissä äänisuunnittelija, musiikissa säveltäjä, ja kuvan jälkikäsitteilyssä post-talon jälkityövastaava. Jokainen työvaihe on aikataulutettu jo esituotannossa. Esimerkiksi leikkaukseen aikataulutetaan yleensä noin 30–60 päivää, riippuen budjetista ja materiaalin määrästä. Jälkituotanto onkin tuotantovaiheista toiseksi pisin, yleensä noin puolen vuoden pituinen. Elokuva saattaa kuitenkin olla valmiina useita kuukausia ennen ensi-iltaa, mutta tämä aika hyödynnetään markkinointiin ja levityksen suunnitteluun. Elokuvat saattavat myös olla jopa vuoden niin sanotusti pankissa ennen ensi-iltaa, jos elokuvaa ollaan lähettämässä elokuvafestivaaleille. Osalla festivaaleista onkin sääntönä osallistumiseen se, ettei elokuvaa ole esitetty julkisesti, eli ettei se ole ollut yleisön nähtävissä.

Jälkituotannossa työpäivät ovat yleensä kiinteitä 8 tunnin päiviä, eli viikossa työtunteja tulee 40. Joissakin tapauksissa sopimus voidaan tehdä osa-aikaiseksi, tai tuntimäärä suuremmaksi paikallisesti sopien. Kaikkien osastojen työntekijöillä voi olla erilainen työsopimus, esimerkiksi värimäärittäjä on todennäköisesti kuukausipalkalla post-talossa, kun taas leikkauksistentti on palkattu tietyksi ajaksi, ja saa palkkansa joko päiväpalkkana tai kuukausipalkkana, jos työsuhde on tarpeeksi pitkä.

Jälkituotanto on uudistunut viimeisten vuosikymmenien aikana huomattavasti, kun on siirrytty filmille kuvaamisesta digiformaattiin. Koneet, ohjelmistot, muistitila ja työtavat ovat kokeneet suurta muutosta tämän myötä. Muutos on tarkoittanut myös uusien työnimikkeiden tuloa alalle ja vanhojen vähenemistä. Esimerkiksi negatiivileikkaajiin törmää nykyisin harvemmin, koska filmin käyttö elokuvissa on vähentynyt.

2.2 Alan työehtosopimus

Suomalaisessa elokuvateollisuudessa työsopimukset ja palkat määräytyvät yksittäisten sopimusten mukaan, mutta on olemassa sopimuspohjia ja palkkasuosituksia. Yleensä kaikissa sopimuksissa sovelletaan PALTA ry:n, Teme:n ja Suomen Journalistiliitto ry:n Elokuva- ja tv-tuotantoa koskevaa työehtosopimusta.

Työehtosopimuksessa määritetään säännöllisen työajan pituus enintään 8 tuntiin vuorokaudessa ja 40 tuntiin viikossa (PALTA; Teme; Suomen Journalistiliitto ry 2017, 7 §). Kaikki tämän työajan ylittävät tunnit ovat ylityötunteja, joista maksetaan ylityökorvaukset. Tuotantovaiheessa työt voidaan kuitenkin suorittaa jaksotyönä. Tällöin työvuorot on annettava työntekijälle tiedoksi vähintään 2 vuorokautta ennen seuraavan työviikon alkua (PALTA; Teme; Suomen Journalistiliitto ry 2017, 18 §).

Jaksotyössä säännöllinen työaika voi olla enintään 13 tuntia vuorokaudessa, ellei ole sovittu paikallisesti toisin. Työaika ei kuitenkaan voi olla jatkuvasti ja pitkäaikaisesti yli 13 tuntia vuorokaudessa. Tasaus tapahtuu aina seuraavalla viikolla mahdollisuuksien mukaan. (PALTA; Teme; Suomen Journalistiliitto ry 2017, 9 §.) Jaksotyöhön on lisäksi tehty työntekijöiden jaksamisen turvaamiseksi lisämääräyksiä, jossa määritetään erityyppisten jaksotöiden enimmäistuntimäärät.

Tasoittumisvapaat jaksotyössä pidetään työnantajan määrääminä ajankohtina, ja nämä vapaapäivät ovat työpäivän veroisia vuosiloman pituutta määrittäessä. Työaika tasoitetaan mahdollisuuksien mukaan tasaisesti työsuhteen aikana. Paikallisesti voidaan kuitenkin sopia tasoittumisvapaan pitäminen tai sen korvaus toisin työnantajan ja työntekijän kesken. (PALTA; Teme; Suomen Journalistiliitto ry 2017, 10 §.)

Ylityötunnit jaksotyössä ovat työtunteja, jotka ylittävät TES:n mukaisen työajan tasoittumisjaksolla. Jos jaksotyössä kertyy ylityötunteja, maksetaan niistä perustuntipalkan lisäksi korotettu palkka seuraavasti: 50% korotettu palkka niiltä jaksoylityötunneilta, jotka saadaan kertomalla tasoittumisjakson pituus viikkoina kuudella. Tämän ylittävistä jaksoylityötunneista maksetaan 100% korotettu palkka. (PALTA; Teme; Suomen Journalistiliitto ry 2017, 11 §.)

Kun vuorokautinen työaika on pidempi kuin 6 tuntia, on työntekijällä oikeus vähintään ½–1 tunnin kestävään lepoaikaan, eli ruokailuun, jonka aikana hän voi poistua työpaikalta ja jota ei lueta työaikaan. Jos työ vaatii jatkuvaa läsnäoloa, jonka vuoksi lepoaikaa ei voida myöntää, tulee työntekijälle järjestää mahdollisuus aterioida työpaikalla työajalla. Lepoaika pyritään sijoittamaan työvuoron puoliväliin. Tämän lisäksi yli 6 tunnin työaikana kuuluu olla kaksi 10 minuutin pituista virkistystaukoa. Työntekijälle kuuluu antaa jokaisen työvuoron välille vähintään 11 tunnin ja jaksotyössä 9 tunnin keskeyttämätön lepoaika. Mikäli sovitaan lepoajan lyhentämisestä, tulee levon alitus korvata kaksinkertaisella tuntipalkalla, ellei toisin sovita. Jokaista työviikkoa kohti annetaan keskimäärin kaksi vapaapäivää, mutta vähintään yksi vapaapäivä viikossa on taattava. (PALTA; Teme; Suomen Journalistiliitto ry 2017, 13 §.)

Elokuvatuotannossa palkkaus määräytyy työsuhteen keston, sekä työtehtävien mukaan. Alle 60 päivän työsuhteissa maksetaan päiväpalkkaa ja yli 60 päivän työsuhteissa kuukausipalkkaa. Kuten kuvassa 1 näkyy, palkkaryhmiä on neljä, jotka jakautuvat seuraavasti: avustava työ, toteuttava työ, vastuullinen toteuttava työ, ja taiteellisesti, teknisesti tai suunnittelullisesti vastuullinen työ. (Teme 2019.)

Päiväpalkat elokuvatuotannossa			
Päiväpalkat ovat 8-tuntisen päivän mukaisia. Saat 10-tuntisen päivän palkan lisäämällä päiväpalkkaan 37,5%.			
Työpäivien lkm	2-10 pv	11-24 pv	25 pv tai yli
Palkkaryhmä I: Avustava työ	126,56	116,18	106,94
Palkkaryhmä II: Toteuttava työ	222,35	190,04	163,49
Palkkaryhmä III: Vastuullinen toteuttava työ	266,19	202,74	176,18
Palkkaryhmä IV: Taiteellisesti, teknisesti tai suunnittelullisesti vastuullinen työ	312,37	243,13	220,04
Kuukausipalkat elokuvatuotannoissa yli 60 päivän työsuhteessa			
Palkkaryhmä I: Avustava työ	1874,93 - 2205,30		
Palkkaryhmä II: Toteuttava työ	2524,65 - 3209,85		
Palkkaryhmä III: Vastuullinen toteuttava työ	3097,30 - 3843,76		
Palkkaryhmä IV: Taiteellisesti, teknisesti tai suunnittelullisesti vastuullinen työ	3586,73 - 4642,51		

KUVA 1. Elokuvatuotantojen palkat (Teme 2019)

Esimerkiksi ohjaaja ja tuottaja kuuluvat palkkaryhmään IV, kun taas tuotantoassistentti kuuluu palkkaryhmään I tai II, riippuen työtehtävistä. Päiväpalkan määrä vaihtelee sopimuksen pituuden mukaan; 2–10 päivän sopimuksessa palkka on korkeampi kuin yli 25 päivän. Kuukausipalkoissa ei ole ohjeistettu palkkaa yhtä tarkasti, vaan se on työntekijän ja tuotantoyhtiön sovittavissa.

Kuvan 1 mukaisia palkkoja sovelletaan pitkien näytelmäelokuvien ulkopuolella seuraavasti: Dokumentti- ja lyhytelokuvissa 2–10 päivän työstä maksetaan 11–24 päivän palkkaa, 11–24 päivän työstä maksetaan yli 25 päivän palkkaa. Vähimmäispalkka kuukausipalkallisissa sopimuksissa voi olla 10% taulukkopalkkaa alempi. Lisäksi vähimmäispalkkaa voidaan määritellä alemmaksi 10%, jos kyseessä on matalan rahoituksen tuotanto. Matalan rahoituksen tuotannot määritellään paikallisesti sopien. (PALTA; Teme; Suomen Journalistiliitto ry 2017.)

Ammattilaisten palkkauksen sijaan työharjoittelijoiden palkka on 75% palkkaryhmän I palkasta. Harjoittelijapalkkaa voidaan maksaa vain opiskelijalle, ei siis henkilölle, jolla on jo korkeakoulututkinto ja työkokemusta tehtävästä. (PALTA; Teme; Suomen Journalistiliitto ry 2017.) Palkka maksetaan kerran kuussa, yleensä yleisenä palkanmaksupäivänä, joka on kuun viimeinen arkipäivä. Joissakin tuotannoissa palkka maksetaan tuotantovaiheen aikana kahdesti kuussa, riippuen sopimuksesta.

Työehtosopimusta sovelletaan elokuva-alalla laajasti, ja viimeisen vuoden aikana se on herättänyt paljon keskustelua. Varsinkin jaksotyön tuntimäärät ja lepoajan toteutuminen on ollut esillä, erityisesti työntekijöiden jaksamisen näkökulmasta. Lisäksi työturvallisuudesta on ollut keskustelua, sillä TES:ssä ei ole määritetty vaatimuksia sen suhteen tarkasti. Työturvallisuuskeskus kuitenkin julkaisi marraskuussa 2019 Elokuva- ja TV-alan työsuojeluoppaan, josta Teme teki julkaisun nettisivuillaan. TES:in pykälät jaksotyöstä koskevat hyvin harvoin leikkausassistentteja ja jälkituotantokoordinaattoreita, mutta on hyödyllistä olla tietoinen jaksotyön säädöksistä erikoistapauksien vuoksi. Työturvallisuudesta keskustellessa nousee harvemmin esiin työturvallisuusongelmia jälkituotannoista. Koska TES:iä sovelletaan erikseen jokaiseen työsopimukseen, on tärkeää ymmärtää TES kokonaisuutena, varsinkin työaikojen ja palkkauksen osalta.

3 LEIKKAUSASSISTENTTI

Tässä luvussa käsitellään leikkausassistentin työtehtäviä ja työsuhdetta, sekä polkua, miten leikkausassistentiksi opiskellaan. Näitä lähestyn kirjallisten lähteiden pohjalta. Lisäksi hyödynnän omaa tietämystäni alasta, joka on kertynyt omien työkokemusteni kautta. Jokaiselle osa-alueelleen on oma alaluku selkeyden vuoksi.

3.1 Työtehtävät

Leikkausassistentin työtehtäviin kuuluu varmistaa, että kaikki materiaali on tallessa, ja selkeästi löydettävissä. Lisäksi leikkausassistentti on yleensä vastuussa dailiesien synkronoinnista, mutta joissakin tuotannoissa tästä voi olla vastuussa toinen henkilö kuvauksissa. (Arundale & Trieu 2015, 103.) Leikkausassistentin työt alkavat siis usein tuotannon kanssa päällekkäin, mikäli hän on vastuussa dailiesieistä, mutta jos niiden hoito lasketaan esimerkiksi DITin työtehtäviin, leikkausassistentti voi aloittaa työnsä jälkituotannon alussa. Useimmiten hän aloittaa kuitenkin jo kuvausten aikana, jotta kaikki on valmista leikkaajalle mahdollisimman pian kuvausten päätyttyä. Joissakin tapauksissa leikkausassistentti on mukana jo esituotannossa hieman ennen tuotannon alkua toteuttamassa pipeline testiä, eli materiaalin kulkemisen testausta.

Leikkausassistentin työtehtäviin kuuluu materiaalin synkronointi, digitointi ja dailiesien loggaaminen, joiden lisäksi leikkausassistentti järjestelee kaikki elementit leikkaajalle. Kuvatun materiaalin lisäksi elementtejä voivat olla stock-materiaali, kuvaussihteerin raportit ja muut tarvittavat materiaalit. Leikkausassistentti pysyy palkkalistoilla deliveryyn asti, jossa hän auttaa materiaalin lähetyksessä ja järjestyksessä pitämisessä. (Clark & Sphor 2002, 15.) Leikkausassistentti aloittaa työnsä varmistamalla, että kuvatusa materiaalista on varmuuskopiot. Jos näitä ei ole, tekee hän ne ja varmistaa täten, että materiaali on oikein säilötty ja valmis arkistoitavaksi. Varmuuskopiointi on erittäin tärkeää, sillä mikäli varmuuskopioita ei ole, on riski, että kaikki kuvattu materiaali menetetään, jolloin elokuvaa ei voida

saada valmiiksi. Varmuuskopioinnin jälkeen leikkausassistentti luo alkuperäisestä kuvamateriaalista proxyt, eli vie projektin offline. Leikkaus suoritetaan yleensä offline-leikkauksena materiaalin raskauden, eli tiedostojen suuruuden takia, sillä proxyt ovat alkuperäistä materiaalia pienempiä tiedostoja, jolloin leikkausprojekti pyörii sulavammin.

Leikkausprojektiin tuodaan proxyjen lisäksi äänitetty materiaali, mahdolliset alustavat grafiikat ja musiikit, sekä jonkinasteinen äänipankki, mikäli tällainen löytyy. Materiaali järjestellään projektiin joko leikkausassistentin omalla tyylillä, tai leikkaajan toivomaan rakenteeseen. Kaikki kuvattu materiaali synkronoidaan, eli kuvattuun materiaaliin liitetään äänitetty materiaali. Kuvausraporttien pohjalta leikkausassistentti loggaa materiaalin, eli nimeää materiaalin oikealla tavalla ja lisää mahdolliset huomiot kuten esimerkiksi ohjaajan kommentit. Nimeämistyyliin tulee tulla ilmi kohtausta, kuva ja otto. Joissakin tapauksissa leikkausassistentti tekee projektin kokoamisen jälkeen ensimmäisen koosteen elokuvasta eli assemblyn, ja joskus jopa raakaleikkauksen, mikäli leikkaaja on näin toivonut. Yleensä silloin on kyse tiukasta aikataulusta, jolloin leikkaaja hyötyy leikkausassistentin luomasta pohjasta ajallisesti huomattavasti.

Leikkausassistentti on yleensä ensimmäinen joka käyttää leikkaukseen hankittuja tiloja, joten hän myös varmistaa, että niissä on kaikki tarvittava ja että kaikki toimii niin kuin pitääkin. Mikäli näin ei ole, ilmoittaa leikkausassistentti tarvittavista hankinnoista tai viallisista laitteista tuotannolle, jotka hoitavat leikkaamon kuntoon. Leikkausassistentti tekee myös tarvittavat säädöt näyttöihin ja tietokoneen kansiorakenteeseen, sekä varmistaa että leikkauskoneessa on tarvittavat ohjelmistot ja riittävän nopea internetyhteys.

Leikkausassistentin työt jatkuvat leikkauksen ajan, sillä hän toimii leikkaajan tukena, hoitaen esimerkiksi versioiden exportit katseluita varten. Leikkauksen lopuksi hän ottaa projektin leikkaajalta haltuun online-leikkausta varten. Joissakin tuotannoissa online-leikkauksen tekee online-leikkaaja, jolloin leikkausassistentin työ on viedä projekti leikkaajalta online-leikkaajalle. Arundale ja Trieu (2015) kertovat online-leikkauksesta seuraavasti: Leikkausassistentti valmistelee kuvailukossa olevan elokuvan online-leikkaukseen siivoamalla projektin, varmistaen, että kaikki kuvaan ja ääneen liittyvät elementit löytyvät projektista. Näitä

elementtejä ovat esimerkiksi VFX, synkronoitu ääni ja grafiikat. Online-leikkaus on usein aikataulutettu lyhyeksi, ja sen tekeminen on tuotantoyhtiölle kallista, joten tuotantoyhtiö luottaa tässä leikkausassistentin organisointikykyyn. (Arundale & Trieu 2015, 125.) Online-leikkauksessa aiemmin luodut proxyt korvataan alkuperäisillä tiedostoilla, jotta kuva voidaan jälkikäsitellä.

Online-leikkauksen jälkeen leikkausassistentti vie elokuvan muihin jälkitöihin niiden vaatimilla tavoilla, esimerkiksi äänen jälkitöihin viedään AAF ja aikakoodillinen videotiedosto elokuvasta, kun taas värimäärittelyyn viedään kaikki alkuperäinen materiaali siivotun XML:n lisäksi. Toimitukset muihin jälkitöihin voivat tapahtua henkilökohtaisesti, tai servereiden kautta, riippuen tuotantoyhtiön ja jälkitöiden tekijöiden laitteistoista ja työtavoista.

Leikkausassistentti antaa suuren työpanoksen leikkausvaiheessa, ja Honthamer (2010) tiivistääkin leikkausassistentin työn näin: leikkausassistentti pyörittää leikkaamaa ja informoi jälkityötuottajaa tarvittavista hankinnoista, esimerkiksi laitteistosta, ohjelmistoista ja muistitilasta (Honthamer 2010, 466). Leikkausassistentin työ ei kuitenkaan pääty välttämättä siihen, kun kuvalukko on lähtenyt muihin jälkitöihin, sillä joissain tapauksissa leikkausassistentti avustaa myös deliveryssä, eli valmiin elokuvan jakelussa. Tämä selittyy sillä, että leikkausassistentti on hyvin perillä kaikesta käytetystä materiaalista, ja on täten korvaamaton apu erinäisissä paperitöissä, sekä itse tiedostojen lähetyksessä.

3.2 Työsuhde

Leikkausassistentin työt alkavat siis joko kuvausten aikana tai välittömästi niiden jälkeen. Leikkausassistentin työsuhteen kesto vaihtelee jokaisen tuotannon mukaan. Leikkausassistentti työskentelee päivämääräisesti pidemmän ajan kuin leikkaajaa, sillä hän aloittaa työnsä ennen leikkauksen alkua ja lopettaa leikkauksen lopetuksen jälkeen, tai joissain tapauksissa vasta deliveryn jälkeen. Leikkausassistentin työ ennen virallisen leikkauksen alkua voi kestää yhdestä kolmeen viikkoon, riippuen materiaalin määrästä. Yleensä leikkaaja aloittaa lomittain

työnsä, ja leikkaa elokuvaa eteenpäin sitä mukaa kun assistentti materiaalia hänelle tuo. Suomessa on kuitenkin yleistä, että leikkausprojekti on valmiina ja sisältää kaiken materiaalin ennen kuin leikkaaja aloittaa työnsä.

Leikkausassistentti tekee TES:n mukaista 8 tunnin työpäivää, eli yhteensä 40 tunnin työviikkoa. Palkkaus riippuu työsuhteen pituudesta, sillä alle 60 päivän työsuhteessa maksetaan päiväpalkkaa, kun taas yli 60 päivän työsuhteessa kuukausipalkkaa. Tämä voi vaihdella paikallisesti sopimuksen mukaan, sillä joissain tapauksissa voidaan maksaa kuukausipalkkaa, vaikka työsuhde kestäisikin alle 60 päivää. Jokaiseen työpäivään on sisällytetty ruokatunti, joka vaihtelee puolesta tunnista tuntiin ja on yleensä palkaton. Leikkausassistentille maksetaan ylityötunneista joko ylityölisää tai annetaan palkallista vapaata sopimuksen mukaisesti. Mikäli leikkausassistentti ei työskentele kotipaikkakunnallaan tuotannon vuoksi, kuuluu hänelle maksaa päivärahaa. Nämä tapaukset ovat kuitenkin harvinaisempia, sillä suurin osa töistä toteutetaan tuotantoyhtiön valitsemissa tiloissa, ja tuotantoyhtiö valitsee leikkausassistentin siltä paikkakunnalta missä leikkaus toteutetaan. Leikkausassistentit työskentelevät yleensä freelancereina, laskuttaen joko toiminimellään tai verokortilla.

Vaikka leikkausassistentin työtittelistä voisi päätellä tämän tekevän avustavaa työtä, eli Temen mukaista I palkkaluokan työtä, on kyse kuitenkin toteuttavasta työstä eli II palkkaluokan työstä. Leikkausassistentti kuuluu siis palkkaluokkaan II eli tienaa työsuhteen pituuden mukaan päiväpalkkana 163,49–222,35 euroa per päivä tai kuukausipalkkana 2524,65–3209,85 euroa per kuukausi. Nämä summat on katsottu Temen Elokuva ja tv-tuotantojen palkoista ja koskevat 8 tunnin työpäivää, eli näihin summiin ei ole laskettu mukaan ylityölisää tai muita mahdollisia lisiä.

3.3 Koulutus

Leikkausassistentiksi voi kouluttautua useita eri reittejä pitkin. Ammattikoulusta voi valmistua media-assistentiksi, mikä voi riittää pätevyydeksi. Yleensä leikkausassistenteilla on kuitenkin alempi ammattikorkeakoulututkinto tai tätä vastaava. Leikkausassistentiksi voi siis Suomessa valmistua esimerkiksi Tampereen tai

Metropolian ammattikorkeakoulusta. Aalto-yliopistosta voi valmistua leikkaajaksi, ja tehdä uran alkuvaiheessa leikkausassistentin töitä. Lisäksi esimerkiksi Voionmaan kansanopiston Elokuva- ja TV-linjalta voi saada pätevyyttä päästä leikkausassistentiksi. Leikkausassistenteilta vaaditaan koulutuksen lisäksi tietotaitoa tietokoneista sekä erinäisistä ohjelmistoista, kuten esimerkiksi Avidista, Final Cutista tai Adoben ohjelmistoista.

Myös työkokemuksella on suuri vaikutus, sillä vaikka olisi koulutukseltaan pätevä, muttei ole suorittanut esimerkiksi harjoitteluita jälkituotannon puolella, voi olla haastavaa päästä suoraan koulusta leikkausassistentiksi. Leikkausassistenteilta vaaditaan laajaa teknistä tietoa ja ymmärrystä jälkituotannon toimintatavoista eri osastoilla. Leikkausassistentilta ei vaadita aikataulutuksen tai budjetoinnin taitoa, mutta se voi olla hyödyksi.

4 JÄLKITUOTANTOKOORDINAATTORI

Tässä luvussa käsitellään jälkituotantokoordinaattorin työtehtäviä ja työsuhdetta, sekä polkua, miten jälkituotantokoordinaattoriksi opiskellaan. Edellisen luvun mukaisesti käsittelen näitä kirjallisiin lähteisiin pohjautuen, sekä hyödyntäen omaa tietoaani alasta. Jokaisella osa-alueella on jälleen oma alalukunsa selkeyden vuoksi.

4.1 Työtehtävät

Jälkituotantokoordinaattori vastaa jälkityövastaavalle ja tuottajalle, mutta työskentelee läheisesti myös leikkaajien kanssa. Hän koordinoi kaiken kuvatun materiaalin ja tärkeät paperit, ja pitää kirjaa stock-materiaalista ja sen paperitöistä. Jälkituotantokoordinaattori on avainlähde kommunikaatiolle jälkituotannossa. Hän on kirjanpitäjä koko jälkituotannolle ja huolehtii materiaalin liikkumisen osastojen välillä. (Clark & Spohr 2002, 13.) Jälkituotantokoordinaattorin vastuulla on siis materiaalin säilöminen, leikkaustilojen ja laitteistojen järjestäminen ja hoito, lähetykset muille osastoille, delivery, sekä jälkituotannon sujuvuuden varmistaminen. Jälkituotantokoordinaattori voi joissain tuotannoissa tehdä myös leikkausassistentin töitä ja korvata täten leikkausassistentin täysin. Mikäli tuotannossa on leikkausassistentti, työskentelee tämä jälkituotantokoordinaattorin alaisena. Jälkituotantokoordinaattori huolehtii tuotannosta aina esituotantovaiheesta deliveryn asti, kommunikoiden tapahtumista ja tarpeista eri osastojen välillä.

Jälkituotantokoordinaattori on esituotannossa mukana jälkituotannon aikataulutuksessa ja tarvittavien hankintojen suunnittelussa ja budjetoinnissa. Hänen tehtävänä on suunnitella materiaalin kulku eri jälkituotannon osastojen välillä ja tätä varten tehdään usein pipeline testi ennen kuvausten alkua, jossa joko jälkituotantokoordinaattori tai leikkausassistentti selvittää materiaalin teknisen kulun osastojen välillä. Tuotannon aikana jälkituotantokoordinaattori ottaa kuvauksista saapuvan materiaalin vastaan ja arkistoi sen. Mikäli tuotannossa ei ole leikkausassistenttia, tekee jälkituotantokoordinaattori leikkausassistentin työt materiaaliin

ja leikkausprojektiin liittyen, eli hoitaa arkistonnin, proxyt ja projektin luonnin samoin kuin leikkausassistentti. Tämän lisäksi hän huolehtii leikkaustilat ja laitteistot kuntoon, jotta kaikki on valmiina leikkauksen aloitukseen. Siinä missä leikkausassistentti informoi tarvittavista hankinnoista, toteuttaa jälkituotantokoordinaattori tarvittavat hankinnat budjetin mukaisesti. Tarvittavia hankintoja voivat olla esimerkiksi leikkaustilat ja laitteistot, eli leikkaamon ja sen tietokoneiden vuokraus tai osto. Lisäksi jälkituotantokoordinaattorin tehtävänä on huolehtia, että leikkausohjelmistot, sekä muut vaadittavat ohjelmistot ovat asianmukaiset.

Leikkauksen aikana jälkituotantokoordinaattori on leikkaajan tukena varmistaen, että leikkaajalla on kaikki työhönsä vaadittavat materiaalit ja laitteistot hallussaan. Lisäksi jälkituotantokoordinaattori hoitaa materiaalin arkistoinnin, eli varmuuskopioiden hallinnan. Hänen tehtävänä on varmistaa, että kuvatussa materiaalista on riittävät varmuuskopiot, ja että ne on säilytetty asianmukaisesti. Jälkituotantokoordinaattori järjestää myös versioiden katselun teknisen puolen, eli tilan missä versiot katsotaan, sekä laitteiston katsomista varten. Tämän lisäksi jälkituotantokoordinaattori hoitaa katselulinkit asianomaisille sähköpostitse tai sovitulla tavalla.

Osastojen välisen kommunikoinnin ylläpito on jälkituotantokoordinaattori tärkeimpiä töitä. Hän huolehtii, että kaikki jälkituotannon osastot ovat tietoisia aikatauluista ja etenemisvaiheista, ja että kaikilla on tarvittava materiaali saatavillaan. Jälkituotantokoordinaattori vie projektin muihin jälkitöihin kuvalukon tultua, mikäli tuotannossa ei ole leikkausassistenttia joka tämän hoitaa. Jälkituotantokoordinaattori ottaa myös valmiit tuotokset vastaan muilta osastoilta ja arkistoi ne, sekä varmistaa, että valmiista elokuvasta on kaikki tarvittavat tiedostot ja kopiot. Hän toimittaa valmiit versiot tuotantopuolen kanssa eteenpäin, eli hoitaa deliveryssä teknisen puolen. Tämän lisäksi jälkituotantokoordinaattori tekee tarvittavat paperityöt, esimerkiksi dialogilistat ja musiikinkäyttölistat, ja lähettää ne deliveryssä vaadittaviin osoitteisiin. Esimerkiksi Ylelle lähetettävissä elokuvissa vaaditaan tietynlainen tiedosto elokuvasta, musiikin käyttöilmoitus sekä dialogilista.

Jälkituotantokoordinaattori työskentelee monilla jälkituotantoprosessin osa-alueilla. Hänen tehtäviinsä kuuluu leikkausosaston moitteettoman toiminnan varmis-

taminen, tuotannon ja lopullisten elementtien toimitus, aikataulutus, osaston hallinnon johtaminen, lopullisten paperitöiden toimitus, jälkituotantoon liittyvien asiakirjojen järjestäminen, sekä lopullisten video- ja audiomastereiden asianmukaisen varastoinnin ja toimituksen koordinointi. (Mediamatch n.d.) Jälkituotantokoordinaattorin tärkein työtehtävä on koordinoita jälkituotanto eri osastojen välillä ja pitää osastot perillä siitä mitä, milloinkin tapahtuu. Varsinkin kansainvälisissä tuotannoissa, missä kuvaukset, leikkaus, sekä äänen ja kuvan jälkityöt tapahtuvat eri maissa, on jälkituotantokoordinaattori erittäin tärkeä osa jälkituotantoa. Jälkituotantokoordinaattorin työt jatkuvat usein tuotannon valmistumisen jälkeenkin tuotannon parissa, sillä hän on usein pysyvässä työsopimuksessa tuotantoyhtiöllä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että kun valmiista elokuvasta tarvitaan versio jonnekin vuosien jälkeen, vaikkapa elokuvafestivaalille, hoitaa hän elokuvan deliveryn sinne.

4.2 Työsuhde

Jälkituotantokoordinaattori on pysyvässä työsuhteessa tuotantoyhtiössä, joten hän on mukana yksittäisissä tuotannoissa esituotannosta asti. Tämä tarkoittaa myös sitä, että jälkituotantokoordinaattori on useassa tuotannossa mukana samaan aikaan, jos tuotantoyhtiöllä on useampi tuotanto käynnissä saman aikaisesti. Koska jälkituotantokoordinaattori on kuukausipalkallinen, on hänellä kiinteät työtunnit, eli TES:in mukaiset 8 tuntia päivässä, eli 40 tuntia viikossa. Tähän päälle tulee kuitenkin usein ylityötunteja, joista jälkituotantokoordinaattorille joko maksetaan ylityölisää, tai annetaan palkallisia vapaita sopimuksen mukaan. Varsinkin tuotannon aikana, sekä jälkituotannon kiireisimpinä aikoina tulee ylityötunteja huomattavasti, sillä jälkituotantokoordinaattorin tulee olla läsnä huolehtimassa asioiden jouhevasta toiminnasta. Jälkituotantokoordinaattoreille maksetaan verokortilla useammin kuin erillisellä laskutuksella esimerkiksi toiminimen kautta. Tämä riippuu kuitenkin sopimuksesta ja henkilöstä itsestään.

Jälkituotantokoordinaattorin työ on vastuullista toteuttavaa työtä eli hän kuuluu Temen mukaiseen III palkkaluokkaan. Jälkituotantokoordinaattori tienaa siis 3097,30–3843,76 euroa kuussa. On harvinaisempaa, mutta toki mahdollista että jälkituotantokoordinaattori ei ole tuotantoyhtiössä kuukausipalkallisena pysyvänä

työntekijänä, vaan on palkattu erikseen tiettyyn tuotantoon. Tällöin jälkituotantokoordinaattorille maksetaan päiväpalkkaa, mikäli hänen työsuhteensa on alle 60 päivän pituinen eli hän tienaisi työsuhteen pituuden mukaan 176,18–266,19 euroa per päivä. Tämä on kuitenkin harvinaista, kuten myöskin olisi se, että jälkituotantokoordinaattorille maksettaisiin päivärahaa. Näinkin voi tietysti käydä, jos tuotanto vaatii sitä, että jälkituotantokoordinaattorin tulee työskennellä kotikaupunkinsa ulkopuolella.

4.3 Koulutus

Jälkituotantokoordinaattoriksi opiskellaan samoja polkuja, kuin leikkausassistentiksikin, tosin osalla jälkituotantokoordinaattoreista voi olla pohjalla tuotannon opinnot leikkauksen opintojen sijaan tai mahdollisesti kummatkin. Jälkituotantokoordinaattorin vaatimuksiksi on Study.com -sivustolla (2020) kirjattu näin: Hyvät ihmissuhdekyvyt, organisaatiotaidot ja kyky koordinoida toimintaa ovat välttämättömiä pätevyyyksiä mitä jälkituotantokoordinaattorilla tulee olla. Ymmärrys jälkituotannon logistiikasta, tekninen tietämys sekä ohjelmistojen tuntemus ovat myös välttämättömiä.

Jälkituotantokoordinaattoriksi voi siis opiskella ammattikorkeakoulussa, yliopistossa tai ammattikoulussa media-assistentiksi kouluttautumalla. Yleisin polku on kuitenkin alempi ammattikorkeakoulututkinto, eli medianomiksi valmistuminen esimerkiksi Tampereen tai Turun ammattikorkeakoulusta. Tämän lisäksi on suotavaa, että jälkituotantokoordinaattorilla on jo työkokemusta jälkituotannoista, sillä hänelle on paljon vastuuta työssään, ja aiempi kokemus tekee työskentelyn jouhevammaksi. Jälkituotantokoordinaattorilla tulee olla teknistä tietämystä tarvittavista laitteistoista, esimerkiksi kovalevyistä ja tietokoneista, sekä ohjelmistoista kuten Avidin ja Adoben ohjelmistoista. Tämän lisäksi jälkituotantokoordinaattorilla on suotavaa olla taito aikatauluttaa ja budjetoida.

5 VERTAILU

Tässä luvussa vertaillaan leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin edellä käytyjä työtehtäviä ja -suhteita toisiinsa, ja tutkitaan niiden eroja ja samankaltaisuuksia. Vertailu perustuu aiemmin kerättyyn taustatietoon, 2004–2019 ilmestyneiden elokuvien työryhmistä tehtyyn tilastotutkimukseen, sekä suomalaisen elokuva-alan ammattilaisille tehtyyn kyselyyn.

5.1 Aiemmin kerättyyn tietoon pohjautuva vertailu

Leikkausassistentin työtehtäviin kuuluu leikkaajan tukeminen ja tämän avustaminen, sekä materiaalinhallinta ja leikkausprojektin hoito ja teko. Tämän lisäksi hän tekee proxyt ja mahdollisesti online-leikkauksen. Leikkausassistentti hoitaa osansa paperitöistä, muttei läheskään yhtä laajalla skaalalla kuin jälkituotantokoordinaattori. Jälkituotantokoordinaattori hoitaa leikkaamon, huolehtii leikkaajan tarpeista, vie materiaalia muihin jälkitöihin, arkistoi materiaalin, tekee tarvittavat hankinnat, hoitaa paperityöt, kuten esimerkiksi dialogi- ja deliverylistat. Jälkituotantokoordinaattorin ja leikkausassistentin kuuluu kummankin varmistaa, että materiaali saapuu kuvauksista leikkaukseen oikein, että leikkaus sujuu jouhevasti, että kuvalukko lähtee muihin jälkitöihin oikein, ja että valmiista elokuvasta saadaan kaikilta osastoilta kaikki tarpeellinen. Yhteisiä nimittäjiä työtehtävissä onkin materiaalin arkistoinnin hoito, sekä viennit muihin jälkitöihin.

Siinä missä leikkausassistentti hoitaa leikkaamoita, hoitaa jälkituotantokoordinaattori koko jälkituotannon teknistä puolta. Jälkituotantokoordinaattorilla on siis suurempi vastuu jälkituotannossa kuin leikkausassistentilla, sillä siinä missä leikkausassistentti vastaa teknisesti projektista, vastaa jälkituotantokoordinaattori teknisen puolen lisäksi tuotannollisesta puolesta, sekä osastojen välisestä kommunikaatiosta. Suurimpia eroja on esimerkiksi se, että leikkausassistentti informoi tarvittavista hankinnoista jälkityövastaavalle, kun taas jälkituotantokoordinaattori voi tehdä itse nämä hankinnat, ja on joissain tapauksissa itse jälkituotantovastaava. Leikkausassistentti työskentelee siis jälkituotantokoordinaattorin alaisena tai joissakin tapauksissa kaikki leikkausassistentin työt saattavat sisältyä

jälkituotantokoordinaattorin työnkuvaan, mikäli kyseessä on tuotanto jossa ei ole molempia töissä.

Kummankin varsinaiset työtehtävät käynnistyvät vasta jälkituotannossa, mutta ainakin jälkituotantokoordinaattorin tapauksessa, on hän töissä jo esituotannon aikana. Leikkausassistentti on tuotannossa mukana aina kuvauksista muihin jälkitöihin lähetykseen asti, ja joissain tapauksissa on mukana myös deliveryssä. Hän toimii leikkausosaston teknisenä assistenttina. Jälkituotantokoordinaattori hoitaa tuotantoa esituotannosta aina deliveryyn asti, ja toimii jälkituotannon teknisen puolen johtajahahmona.

Leikkausassistentti työskentelee useimmiten freelancerina ja on tuotannossa määräaikaisella sopimuksella, kun taas jälkituotantokoordinaattori työskentelee usein tuotantoyhtiössä kuukausipalkallisena. Palkkaukseltaan he myös eroavat, sillä leikkausassistentti kuuluu palkkaluokkaan II, kun taas jälkituotantokoordinaattori kuuluu palkkaluokkaan III. Tämä tarkoittaa noin 600 euron eroa palkassa kuukaudessa. Leikkausassistentin tapauksessa on erona myös se, että kun jälkituotantokoordinaattorin työt jatkuvat varmasti tuotannon jälkeen tuotantoyhtiössä, tulee leikkausassistentin hakea aina uutta työtä tuotannon päätyttyä tai sen aikana. Harvemmin tuotantoyhtiöillä on leikkausassistentteja kuukausipalkallisena. Jälkituotantokoordinaattorilla saattaa olla saman aikaisesti useampi tuotanto käynnissä, kun taas leikkausassistentti työskentelee yhdessä tuotannossa kerrallaan. Samankaltaisuuksia työsuhteissa kuitenkin on, sillä kummallakin on samankaltaiset työtunnit, sekä ruokailut ja kumpikin työskentelee tuotantoyhtiön määrittämässä paikassa, ellei ole sovittu toisin esimerkiksi kotona tehtävistä töistä.

Työsuhteiden vertailussa kiinnitin erityisesti huomioni palkkaukseen sekä työsuhteen tyyppiin. Suurimmiksi eroiksi tulikin juuri palkan määrä, sekä freelancerina ja pysyvässä työsuhteessa oleminen. Tämä selittyy hyvin aiemmin käytyjen työtehtävien pohjalta, sillä jälkituotantokoordinaattorin työt eivät lopu yhden tuotannon valmistumiseen, vaan hän on vastuussa useammasta tuotannosta tuotantoyhtiössä. Leikkausassistentti taas on palkattu juurikin hoitamaan tätä yhtä tuotantoa,

joten hänen työsuhteensa kesto tuotannossa on rajattu jo palkkauksen yhteydessä. Leikkausassistentti saa täten palkkansa joko päivä- tai kuukausipalkkana, kun taas jälkituotantokoordinaattori saa palkkansa oletuksena kuukausipalkkana.

Koulutukseltaan kummallakin on hyvin samanlainen koulutuspolku, yleisin molemmille ammattinimikkeille on alempi ammattikorkeakoulututkinto, eli medianomin tutkinto. Se kumpaankin työnimikkeeseen valmistunut päätyy, on täysin kiinni hänen omista valinnoistaan ja suuntauksistaan. Työkokemuksessa on kuitenkin suurempia eroja. Jälkituotantokoordinaattoreilta vaaditaan useamman vuoden kokemusta, kun taas leikkausassistentti voi saada töitä leikkausassistenttina huomattavasti lyhyemmällä työkokemuksella. Koulutus olikin suurin yhdistävä tekijä näiden kahden työnimikkeen välillä.

5.2 Tilastotutkimukseen pohjautuva vertailu

Tein tilastotutkimuksen, sillä halusin saada tietooni tarkkoja lukuja leikkausassistentteihin ja jälkituotantokoordinaattoreihin liittyen. Valitsin tutkintamenetelmäksi juurikin tilastotutkimuksen, sillä sen kautta sain avattua suomalaisten elokuvatuotantojen rakennetta objektiivisesti numeroiden kautta, sekä sain vuosittaisen kattauksen leikkausassistenttien ja jälkituotantokoordinaattoreiden lukumääriin. Oma kokemukseni oli, että jälkituotantokoordinaattoreiden määrä tuotannoissa on lisääntynyt, mutta halusin tällä tilastolla nähdä pitääkö kokemukseni paikkaansa, ja millä tavoin. Lisäksi halusin selvittää, onko tuotannoissa töissä usein kumpikin työnimike, vai vain toinen.

Tilastotutkimuksessa on käsitelty kotimaisia ensi-iltaan tulleita elokuvia, jotka ovat Suomen Elokuvasäätiön vuosien 2004–2019 vuositilastoissa. Yhteensä tilastoituja elokuvia on 441 kappaletta. Näiden elokuvien työryhmien tiedot on haettu KAVI:n Elonet -tietokannasta. Tilastoon kerättiin seuraavat tiedot: ensi-iltaan tulleen elokuvan nimi ja ilmestymisvuosi, onko työryhmässä vähintään yksi leikkausassistentti ja/tai jälkituotantokoordinaattori, oliko elokuvassa töissä vain toinen työnimike, molemmat vai ei kumpaakaan. Otanta tilastosta löytyy liitteenä 1. Alla olevasta taulukosta 1 näemme vuosittaisen ensi-iltaan tulleiden elokuvien

lukumäärän, sekä tuotantojen lukumäärän, joissa on ollut työsuhteessa vähintään yksi leikkausassistentti ja/tai jälkituotantokoordinaattori.

TAULUKKO 1. Ensi-iltaan tulleet elokuvat sekä tuotantojen määrä joissa vähintään yksi leikkausassistentti ja/tai jälkituotantokoordinaattori

Vuosi	Ensi-iltansa saaneita elokuvia	Työryhmässä vähintään 1:	
		leikkausassistentti	jälkituotantokoordinaattori
2004	18	11	2
2005	15	8	0
2006	16	8	0
2007	14	9	1
2008	19	12	3
2009	20	13	3
2010	23	11	3
2011	30	13	8
2012	36	18	11
2013	36	15	8
2014	32	13	7
2015	37	19	5
2016	36	15	8
2017	39	19	11
2018	38	9	7
2019	32	13	8

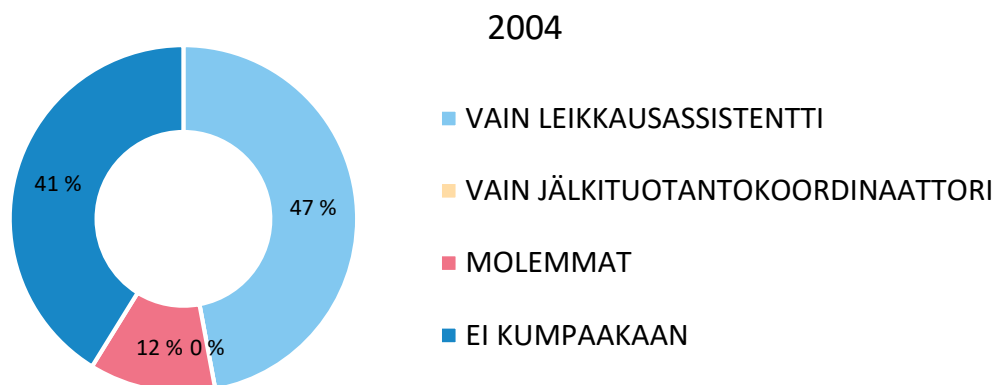
Suomessa vuosittain ensi-iltaan tulevien kotimaisten elokuvien määrä on kasvanut viimeisen 15 vuoden aikana huomattavasti. Vuonna 2004 ensi-iltaan tuli 18 kotimaista pitkää elokuvaa, kun taas vuonna 2018 määrä oli 38, yli kaksinkertainen. Kuten taulukosta 1 näemme, vuodesta 2011 eteenpäin on kotimaisia elokuvia tullut ensi-iltaan 30–40 elokuvaa per vuosi. Taulukosta 1 näemme lisäksi, kuinka monessa tuotannossa on ollut vähintään yksi leikkausassistentti ja/tai jälkituotantokoordinaattori. Leikkausassistentteja on näinä 16 vuotena ollut keskiarvolta 13 tuotannossa vuosittain, kun taas jälkituotantokoordinaattoreita on ollut keskiarvolta 5 tuotannossa vuosittain. Jos keskitytään vuoden 2011–2019 keskiarvoihin, muuttuvat luvut seuraavasti: leikkausassistentteja on ollut keskimäärin 15 tuotannossa ja jälkituotantokoordinaattoreita 8 tuotannossa. Leikkausassistentteja ja jälkituotantokoordinaattoreita kumpaakin on siis yhä useammassa tuotannossa. Koska taulukon 1 pohjalta emme voi kuitenkaan päätellä miten jälkituotannon työryhmä on näiden kahden ammattinimikkeen osalta rakentunut, kes-

kityimme seuraavaksi taulukkoon 2, josta näemme tuotantojen työryhmän rakenteen seuraavasti: onko tuotannossa ollut vain leikkausassistentti / -assistentteja vai vain jälkituotantokoordinaattori / -koordinaattoreita, ja onko tuotannossa ollut molempia vai ei kumpaakaan.

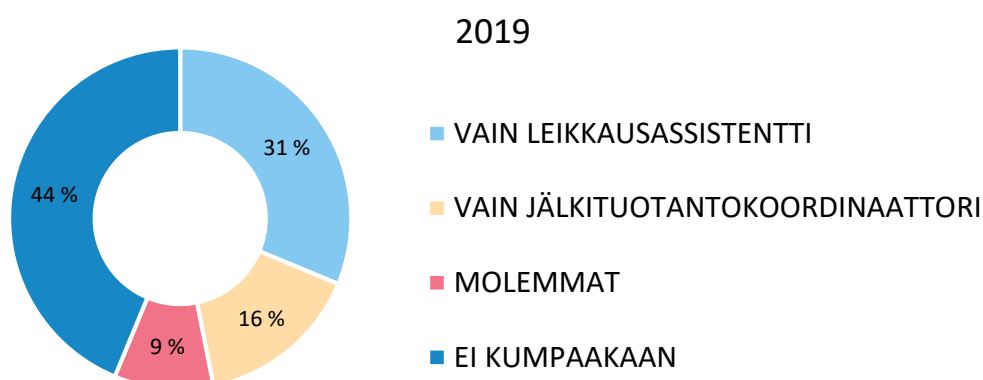
TAULUKKO 2. Elokuviin työryhmien kokoonpanot leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin osalta

Vuosi	Työryhmässä:			
	vain leikkaus-assistentti	vain jälkituotantokoordinaattori	molemmat	ei kumpaakaan
2004	8	0	2	7
2005	7	0	0	7
2006	7	0	0	8
2007	8	0	1	5
2008	10	1	2	5
2009	12	2	1	5
2010	10	2	1	10
2011	10	5	3	12
2012	13	6	5	12
2013	12	5	3	16
2014	9	3	4	15
2015	16	2	3	16
2016	11	4	4	17
2017	12	4	7	16
2018	7	5	2	24
2019	10	5	3	14

Kuten taulukosta 1 päätelimme, on ensi-iltaan tulleiden elokuvien määrä nousut, mutta nyt on aika tutkia, miten se on vaikuttanut jälkituotantotyöryhmän kokoonpanoon, jonka näemme eriteltyinä taulukossa 2. Tuotantojen määrä, joissa on vain leikkausassistentti, on pysynyt keskiarvoltaan suurin piirtein samana tutkittuina vuosina. Tuotantoja, joissa on vain jälkituotantokoordinaattori, on kuitenkin tullut huomattavasti enemmän. Vuosina 2004–2006 ei ollut yhtään tällaista tuotantoa, kun taas vuosina 2011–2019 keskiarvolta 4 tuotannossa on ollut vain jälkituotantokoordinaattori. Tämän lisäksi on tullut huomattavasti enemmän tuotantoja, joissa on sekä leikkausassistentti, että jälkituotantokoordinaattori. Tämä muutos näkyy paremmin alla olevissa kuvioissa 1 ja 2. Kuviossa 1 vuoden 2004 tilasto ja kuviossa 2 vuoden 2019 tilasto.

KUVIO 1. Tuotantojen jälkityöryhmän rakenne vuonna 2004

KUVIO 2. Tuotantojen jälkityöryhmän rakenne vuonna 2019

Kuvioista 1 ja 2 voimme nähdä vuosien 2004 ja 2019 välillä olevan eron. Vuonna 2004 ei ollut yhtään tuotantoa, jossa olisi vain jälkituotantokoordinaattori, kun taas vuonna 2019 tällaisia tuotantoja olivat 16% ilmestyneistä elokuvista. Toinen selkeä ero on se, että tuotannot, joissa on vain leikkausassistentti ovat vähentyneet. Vuonna 2004 lähes puolet ensi-iltaan tulleista elokuvista oli tuotantoja, joissa oli vain leikkausassistentti. Vuonna 2019 näiden tuotantojen määrä on tippunut 31 prosenttiin. Tuotannot joissa ei ole kumpaakaan, ovat pysyneet prosentuaalisesti suunnilleen samoissa luvuissa. Näissä kahdessa kuviossa huomio kiinnittyy erityisesti tuotantoihin, joissa on ollut töissä sekä leikkausassistentti että jälkituotantokoordinaattori. Vuonna 2004 tällaisia tuotantoja oli 12% kaikista ensi-iltaan tulleista elokuvista, kun taas vuonna 2019 määrä on tippunut 9 prosenttiin. Tämä voi selittyä sillä, että vuonna 2019 tilanne on yksinkertaisesti ollut näin, sillä kun palataan taulukkoon 2, huomaamme että tämän tapaisten tuotantojen määrä on ollut kuitenkin keskiarvoisesti nousussa aina vuodesta 2011 eteenpäin.

Tähän tilastoon ei ole kirjattu ylös tuotantojen budjetteja tai sitä, olivatko ne kansainvälisiä tai indie-tuotantoja. Tämäkin seikka kuitenkin varmasti vaikuttaa tuotantojen jälkituotantoryhmän kokoonpanoon. Huomiooni kiinnittyi tilastoa tehdessäni, että esimerkiksi dokumenttielokuvien tuotantoryhmässä oli harvoin leikkausassistenttia, ja vielä harvemmin jälkituotantokoordinaattoria. Samoin oli pienen budjetin elokuvissa. Tämä selittyy tietysti rahalla, kun sitä on vähän, supistetaan yleensä työryhmän kokoa. Kansainvälisissä ja suuren budjetin tuotannoissa oli suuremmalla todennäköisyydellä vähintään yksi leikkausassistentti ja jälkituotantokoordinaattori, tai ainakin toinen näistä ammattinimikkeistä.

5.3 Kyselyyn pohjautuva vertailu

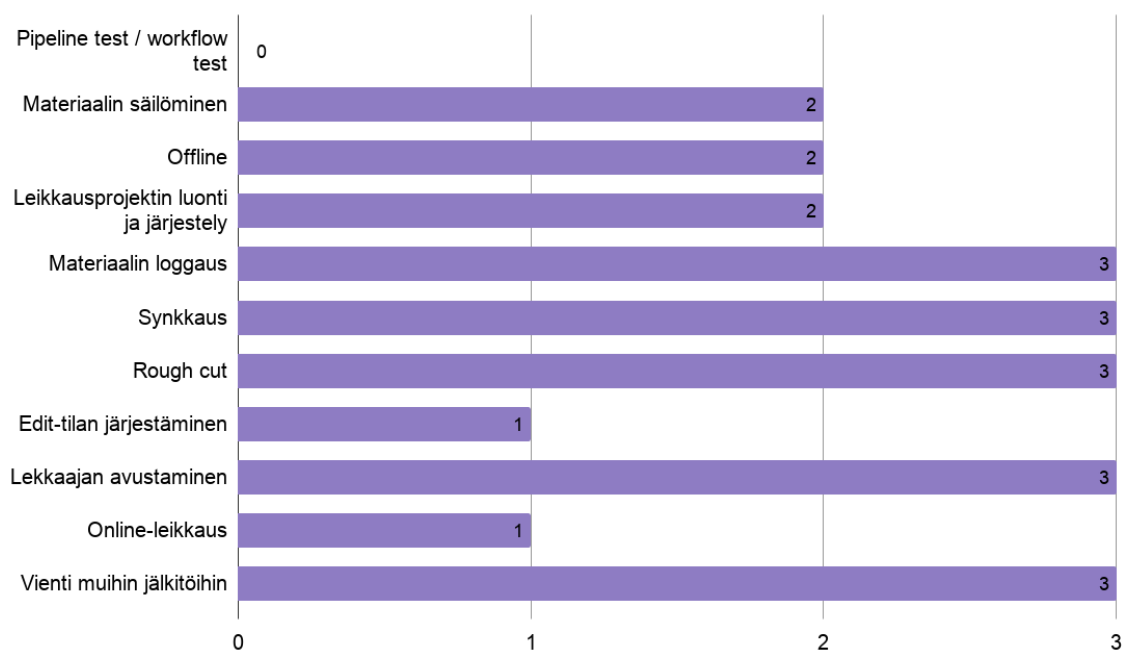
Valitsin tutkimusmenetelmäksi kyselyn, sillä halusin saada ajankohtaista tietoa alalla työskenteleviltä ammattilaisilta, erityisesti leikkausassistenteilta ja jälkituotantokoordinaattoreilta. Koin että kyselyn kautta sain kattauksen oikeasta työelämästä teoreettisen kirjallisuuden lisäksi. Kysely toteutettiin Google Formsin kautta anonyymisti linkin välityksellä. Hain kyselyyn vastaajia Temen kautta, sekä kysymällä vastaajia suoraan tuotantoyhtiöistä. Tämän lisäksi jaoin kyselyn Facebookissa Suomen elokuva- ja media-alan epävirallisessa keskusteluryhmässä. Kyselylomake löytyy liitteessä 2.

Kyselyyn vastasi yhteensä 14 henkilöä, joista 6 toimi joko leikkausassistenttina tai jälkituotantokoordinaattorina. Keskityn tässä vertailussa erityisesti heidän vastauksiinsa, mutta käsittelen tämän luvun lopussa muiden vastaajien vastauksia. Leikkausassistenteilta ja jälkituotantokoordinaattoreilta kysyttiin heidän työtehtävistään ja -suhteestaan: mitä heidän työhönsä ja työtehtäviinsä kuuluu, toimivatko he freelancereina vai ovatko päätoimisessa työsuhteessa, saavatko he palkkansa keikkapalkkiona, päiväpalkkana vai kuukausipalkkana, mihin palkkaluokkaan he kuuluvat ja millaisia työtunteja he tekevät. Kyselyn avulla sain selville alalla työskentelevien käsitystä aiheesta, sekä tietoa heidän työsuhteestansa. Kyselyyn oli myös mahdollista kertoa vapaasti omia kokemuksia ja mielipiteitä leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin eroista ja samankaltaisuuksista.

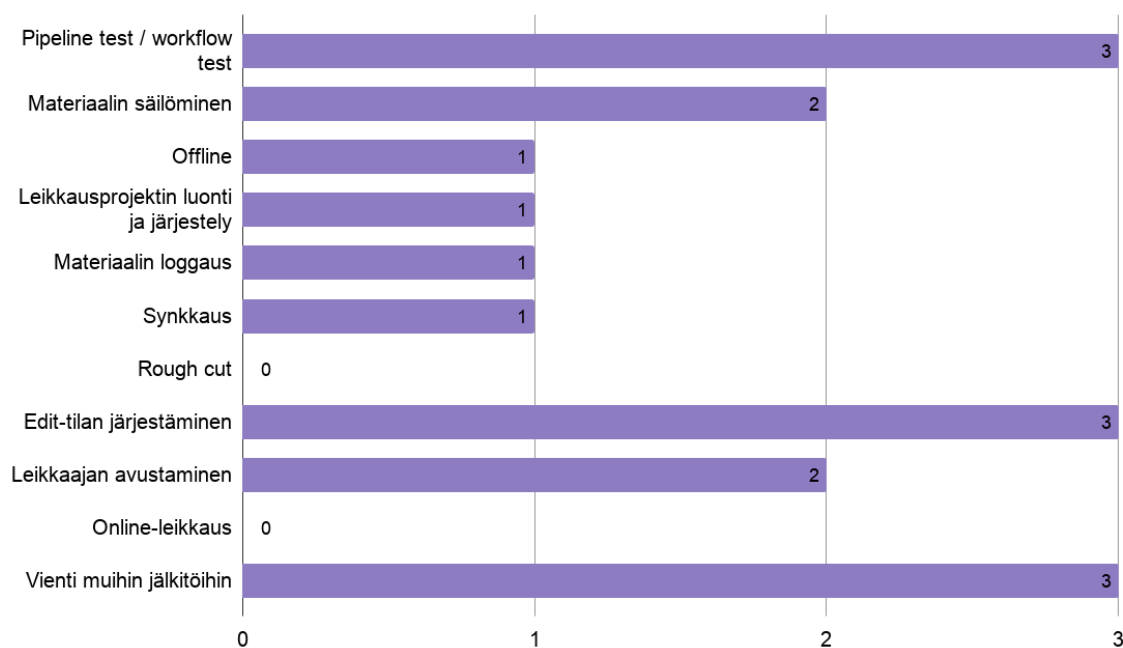
Palkkauksessa oli huomattavaa hajontaa leikkausassistenttien ja jälkituotantokoordinaattorien välillä. Leikkausassistenteista kaksi kolmesta nimesi palkkaluokakseen I palkkaluokan, eli he tienavat keskimäärin noin 2000 euroa kuukaudessa tai noin 115 euroa päivässä. Jälkituotantokoordinaattoreista kaksi kolmesta nimesi palkkaluokakseen III palkkaluokan, eli he tienavat keskimäärin 3500 euroa kuukaudessa. Leikkausassistentit tienavat siis kuussa keskimäärin 1500 euroa vähemmän kuin jälkituotantokoordinaattorit. Jäljelle jääneet leikkausassistentti ja jälkituotantokoordinaattori nimesivät palkkaluokakseen II luokan, eli he tienavat keskimäärin noin 2900 euroa kuussa tai 190 euroa päivässä.

Palkkaukseen vaikuttaa myös työsuhteen tyyppi, sillä leikkausassistenteista kaikki kertoivat toimivansa freelancereina, kun taas kaikki jälkituotantokoordinaattorit ovat päätoimisessa työsuhteessa. Leikkausassistenttien palkka maksettiin myös kaikille eri periaatteella: yhdelle kuukausipalkkana, yhdelle keikkapalkkiona ja yhdelle päiväpalkkana. Jälkituotantokoordinaattoreilla maksutapa oli sen sijaan kaikilla kuukausipalkka. Tämän tulkitsin siten, että leikkausassistentit ovat jatkuvasti hakemassa töitä, ja heidän elämäntilanteensa on siten paljon epävaakaampi kuin kuukausipalkallisilla, täysipäiväisessä työsuhteessa olevilla jälkituotantokoordinaattoreilla.

Se, missä vaiheessa tuotantoa henkilö tuli mukaan, jakautui suuresti ammattinimikkeestä riippumatta. Osalla työt alkoivat heti esituotannossa, osalla kesken esituotannon, osalla tuotannossa ja osalla vasta jälkituotannossa. Tämän tulkitsin kertovan työsuhteiden yksilöllisyydestä tuotantokohtaisesti. Myös työtehtävät aiheuttivat jakaumaa. Vain yksi tehtävistä yhdisti kaikkia vastaajia: projektin vienti muihin jälkitöihin. Usein yhdistäviä työtehtäviä olivat myös materiaalin säilöminen, sekä leikkaajan avustaminen. Tämä hajonta kuvioissa 3 ja 4.

KUVIO 3. Työtehtävien jakauma leikkausassistentteilla

KUVIO 4. Työtehtävien jakauma jälkituotantokoordinaattoreilla

Monivalinnan lisäksi vastaajilla oli mahdollisuus kirjoittaa vapaasti omia työtehtäviään, mikäli näitä ei monivalinnassa ollut tarjolla. Jälkituotantokoordinaattoreilta tuli lisäyksiksi jälkituotannon suunnittelu ja aikataulut, palavereiden veto, kommunikaatio eri tekijöiden välillä sekä työvaiheiden, budjetin ja aikataulun seuraminen, ja varmistaminen että kaikki sujuu suunnitellusti. Leikkausassistentteista yksi lisäsi aikataulun seurannan ja koordinoinnin. Tämä vahvistaa aiemmin teh-

dyn päätelmän siitä, että leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin työtehtävät ovat samankaltaisia, sillä erotuksella, että jälkituotantokoordinaattorilla on lisäksi tuotannollisia vastuutehtäviä enemmän.

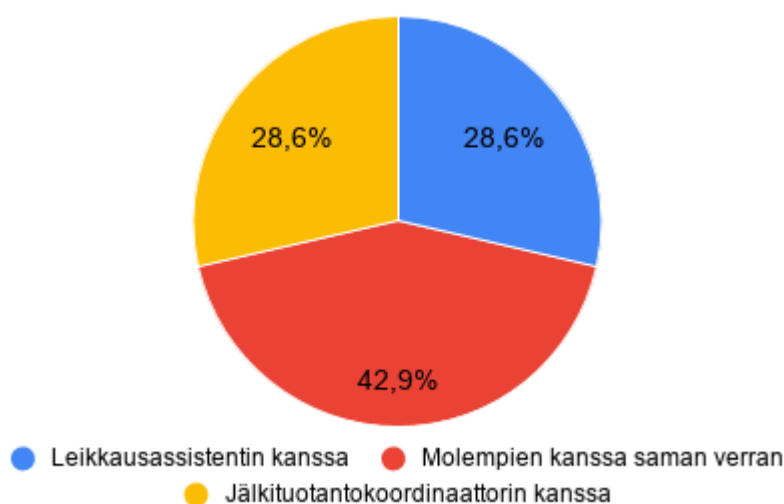
Kuten aiemmin päätelin, on leikkausassistenteilla ja jälkituotantokoordinaattoreilla hyvin samanlainen koulutus, ja kysely vahvisti sen. Kaikilla heillä oli ammatikorkeakoulututkinto. Työkokemusta leikkausassistenteilla oli keskiarvolta 5 vuotta, kun taas jälkituotantokoordinaattoreilla keskiarvo oli 10 vuotta. Tuotantoja, joissa leikkausassistentit olivat työskennelleet, oli keskimäärin 5, kun taas jälkituotantokoordinaattoreilla tuotantoja oli keskimäärin 12. Tämä todentaa päätelmäni siitä, että jälkituotantokoordinaattoreilta vaaditaan useammin laajempaa työkokemusta kuin leikkausassistenteilta. Koska jälkituotantokoordinaattori on tuotantoyhtiöllä pysyvässä työsuhteessa, on hänellä usein useampi tuotanto kerrallaan työn alla. Tämän uskon selittävän sen, miksi jälkituotantokoordinaattoreilla oli huomattavasti enemmän tuotantoja takanaan.

Lopuksi vastaajilla oli mahdollisuus kertoa miten he itse kokevat leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin työn eroavan, ja moni antoi avoimen vastauksen. Kaikki tuntuivat tekevän ainakin yhden selkeän huomion eroista: jälkituotantokoordinaattorilla on laajempi vastuualue kuin leikkausassistentilla, joka vahvisti aiemman päätelmäni lopullisesti. Lisäksi usea huomioi leikkausassistentin työn olevan avustavaa ja teknistä, ja määräyksien toteutusta, kun taas jälkituotantokoordinaattorin on yleisesti hallinnoivaa, ja useamman osaston välillä kommunikoivaa. Samankaltaisuuksia ei mainittu paljon, lähinnä se, että kummallakin täytyy olla teknistä tietämystä, sekä tietämys jälkituotannon toimintatavoista. Eräs vastaaja mainitsi myös, että työtehtävät voivat olla hyvinkin samat, riippuen tuotantoyhtiöstä ja erityisesti sen koosta, minkä tulkitSEN tarkoittavan pienen budjetin ja suuren budjetin tuotannon eroa: pienen budjetin tuotannoissa työryhmä on pienempi, jolloin työntekijöiden työtehtävät saattavat kattaa toisen ammattinimikkeen tehtäviä.

Kyselyyn vastanneen tuottajan vastaukset vahvistivat muutaman leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin vastauksen. Mielenkiintoisinta oli hänen vastauksensa näiden ammattinimikkeiden palkkaluokiksi. Palkkaluokiksi tuottaja määrittäi leikkausassistentille II palkkaluokan, ja jälkituotantokoordinaattorille III

palkkaluokan. Tämä tarkoittaa siis sitä, että osa leikkausassistentteista saa tällä hetkellä vähemmän palkkaa, kuin mitä heidän kuuluisi tienata.

Kyselyyn vastasi usea äänihenkilö, sekä tuotantopuolella työskentelevä henkilö. He tekivät selkeitä huomioita alan muutoksista, yhtenä yhdistävänä se, että jälkituotantojen henkilöstö on vähentynyt viimeisen 20 vuoden aikana. Yhteinen havainto oli myös, että jälkituotantokoordinaattoreiden määrä tuotannoissa on lisääntynyt, ja että nämä korvaavat leikkausassistentteja yhä enemmän. Erään vastaajan mielestä koordinaattoreita tarvitaan enemmän, sillä tuotantojen kasvaessa, tulee olla eri tuotantovaiheissa joku pitämässä huolta sujuvuudesta. Toisen mielestä leikkausassistenttien kautta informaatio kulkee äänen ja kuvan jälkitöiden välillä paremmin kuin jälkituotantokoordinaattorin. Kun tarkastellaan kuvion 5 antamaa tietoa siitä kumman kanssa nämä henkilöt työskentelevät enemmän, on hajonta jälleen suurta, joka voi selittää mielipiteiden eroavaisuuden. Suurin osa työskentelee molempien kanssa saman verran, ja loput työskentelevät tasaisesti joko leikkausassistentin tai jälkituotantokoordinaattorin kanssa. Tämä kertoo mielestäni siitä, miten erilaiset työryhmät voivat olla tuotantoyhtiöistä ja tuotannoista itsestään riippuen.

KUVIO 5. Keiden kanssa leikkaaja, äänisuunnittelija tai muu työskentelee eniten

6 POHDINTA

Lähdin työstämään tätä tutkimusta aikeinani selvittää leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin työtehtävien ja -suhteen eroja ja samankaltaisuuksia. Lähtöasetelmastani tiesin kummastakin ammattinimikkeestä jo ennen tutkimuksen alkua jotakin, sillä olen itse työskennellyt kummankin ammattinimikkeen kanssa. Tutkimuksen edetessä sain kuitenkin paljon lisätietoa kummastakin ammattinimikkeestä, ja erityisesti heidän työsuhteensa rakenteesta. Tämän lisäksi sain tietoa Suomessa tapahtuneesta muutoksesta näitä kahta ammattinimikettä koskien.

Työtehtäviltään leikkausassistentti ja jälkituotantokoordinaattori ovat hyvin erilaisia, ellei jälkituotantokoordinaattorin työnkuvaan kuulu myös leikkausassistentin työt. Yhteneväisyyksiä oli muutama, vieni muihin jälkitöihin ja materiaalin arkistointi. Eniten nämä kaksi ammattinimikettä erosivat tuotannollisen vastuun kohdalla toisistaan, leikkausassistentilla kun oli työnään enemmän tekninen puoli jälkituotannosta kuin jälkituotantokoordinaattorilla.

Leikkausassistentti ja jälkituotantokoordinaattori erosivat työsuhteeltaan paljolti toisistaan: leikkausassistentti työskentelee usein freelancerina ja sopii paikallisesti, saako palkkansa päiväpalkkana, keikkapalkkiona vai kuukausipalkkana. Jälkituotantokoordinaattori sen sijaan on kuukausipalkallisena pysyvässä työsuhteessa tuotantoyhtiöllä. Palkan määrä erotti myös näitä kahta ammattinimikettä toisistaan, ero on keskimäärin 600 euron verran kuussa. Kyselystä paljastui kuitenkin, että leikkausassistentit tienasivat harvemmin oman palkkaluokkansa verran, kun taas jälkituotantokoordinaattoreista suurin osa sai oman palkkaluokkansa mukaista palkkaa. Näin ollen palkan ero kuussa saattaa olla jopa 1500 euroa.

Kyselyyn vastanneet leikkausassistentit ja jälkituotantokoordinaattorit vahvistivat tietoperustan pohjalta tehdyt päätelmät näiden kahden ammattinimikkeen työsuhteesta ja -tehtävistä, jonka lisäksi sain katsauksen muihin alalla toimiviin henkilöihin, ja heidän käsityksiinsä leikkausassistentista ja jälkituotantokoordinaattorista. Koska kyselyyn vastasi vain 14 henkilöä, oli otanta kuitenkin pienempi kuin

olisin toivonut. Tilastotutkimukseni paljasti jälkituotantoryhmissä tapahtuneen muutoksen; jälkituotantokoordinaattoreita on Suomessa yhä enemmän. Tilastosta opin myös, että tuotantojen määrä joissa on töissä vain leikkausassistentti, on tippunut viimeisten vuosikymmenten aikana.

Koen että tutkimukseni on onnistunut, sain selviä vastauksia kysymyksiini ja laajaa tietoa alasta sitä tutkiessani. Tutkimus lisäsi omaa mielenkiintoani elokuvien jälkituotantoon, ja opetti minulle hyödyllisiä tietoja työsopimuksista ja palkkauksista, joka tulee varmasti hyödyttämään minua itseäni työelämässä suuresti. Tätä tutkimusta voi kuitenkin lähteä kehittämään, tekemällä esimerkiksi laajemman kyselyn alalla toimiville, ja selvittämällä sen kautta tarkemmin alalla toimivien kokemuksia ja mielipiteitä. Lisäksi tätä tutkimusta voisi laajentaa TV-tuotantojen puolelle, missä leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin työsuhde ja työtehtävät eroavat suurestikin elokuvatuotannoista. Tätä tutkimusta voi myös päivittää tulevina vuosikymmeninä, sillä tilastostani huomasin, kuinka paljon ala on muuttunut jo nyt viimeisen 20 vuoden aikana. Olisikin mielenkiintoista, jos tätä päivitetäisiin tulevaisuudessa, tai jos tämä tutkimus innostaisi jonkun lähtemään tutkimaan syitä siihen miksi jälkituotantokoordinaattoreiden määrä on lisääntynyt tai vaikkapa sitä, miten jälkituotantokoordinaattori ammattina on Suomeen rantautunut.

LÄHTEET

Arundale, S. & Trieu, T. 2015. Modern Post: Workflows and Techniques for Digital Filmmakers. 1. painos. Burlington: Focal Press.

Clark B. & Spohr, S.J. 2002. Guide to Postproduction for TV and Film. 2. painos. Burlington: Elsevier Science.

Honthaner, E.L. 2010. The Complete Film Production Handbook. 4. painos. Oxford: Elsevier INC.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tietokanta Elonet <https://elonet.finna.fi/>

KEHA-keskus, 2020. Ammattinetti: Elokuva-ala. Luettu 19.2.2020. http://www.ammattinetti.fi/ammattialat/detail/79_ammattiala

Kuhn, A. & Westwell, G. 2012. A Dictionary of Film Studies: Pre-Production. E-kirja. Julkaistu 2012. Luettu 20.3.2020. Vaatii kirjautumisen. <https://www-oxfordreference-com.libproxy.tuni.fi/view/10.1093/ac-ref/9780199587261.001.0001/acref-9780199587261-e-0552>

Mediamatch. Post Production Coordinator. Luettu 19.3.2020. <https://www.media-match.com/usa/media/jobtypes/post-production-coordinator-jobs-413170.php>

Palvelualojen työnantajat PALTA ry; Teatteri- ja Mediatyöntekijöiden liitto ry; Suomen Journalistiliitto ry. 2017. Elokuva- ja TV-tuotantoa koskeva työehtosopimus. <https://www.teme.fi/wp-content/uploads/2017/09/elotes-final-2018.pdf>

Picone, J. 15.12.2017. 9 Stages of Pre-Production. New York Film Academy. Luettu 20.3.2020. <https://www.nyfa.edu/student-resources/9-stages-of-pre-production/>

Study.com, 5.3.2020. Post-Production Coordinator: Education and Career Roadmap. Luettu 19.3.2020. https://study.com/articles/Post-Production_Coordinator_Education_and_Career_Roadmap.html

Suomen elokuvasäätiön vuositilastot vuosilta 2004–2018 <https://ses.fi/tilastot-ja-tutkimukset/vuositilastot/>

Suomen elokuvasäätiön vuositilasto – Kotimaisten elokuvien katsojaluvut 2019 <https://ses.fi/tilastot-ja-tutkimukset/vuositilastot/kotimaisten-elokuvien-katsojaluvut-2019/>

Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto ry Teme. 2019. Elokuva- ja tv-tuotannon palkat 1.3.2019. Luettu 19.2.2020. <https://www.teme.fi/fi/tyoelama-ja-toimeentulo/palkat/elokuvapalkat/>

LIITTEET

Liite 1. Ote tilastosta Tuotantoryhmien koostumus 2004–2019

	TUOTANNOSSA VÄH 1						
	ELOKUVIA YHT.	LEIKKAUSASSISTENTTI	VAIN LEIKKAUSASSISTENTTI	JÄLKITUOTANTOKOORDINAATTORI	VAIN JÄLKITUOTANTOKOORDINAATTORI	MOLEMMAT	EI KUMPAAKAAN
2004	18	11	8	2	0	2	7
2005	15	8	7	0	0	0	7
2006	16	8	7	0	0	0	8
2007	14	9	8	1	0	1	5
2008	19	12	10	3	1	2	5
2009	20	13	12	3	2	1	5
2010	23	11	10	3	2	1	10
2011	30	13	10	8	5	3	12
2012	36	18	13	11	6	5	12
2013	36	15	12	8	5	3	16
2014	32	13	9	7	3	4	15
2015	37	19	16	5	2	3	16
2016	36	15	11	8	4	4	17
2017	39	19	12	11	4	7	16
2018	38	9	7	7	5	2	24
2019	32	13	10	8	5	3	14

Liite 2. Kyselylomake

1 (8)

Leikkausassistentti vs. jälkituotantokoordinaattori

Hei, olen Elina Risto, TAMKin 4. vuoden media-alan opiskelija, ja teen opinnäytetyötäni leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin työsuhteen ja työtehtävien eroista ja samankaltaisuuksista.

Kartoitan tällä kyselyllä elokuvatuotannoissa työskentelevien käsityksiä ja kokemuksia aiheesta. Tuloksia käytetään opinnäytetyössä luottamuksellisesti ja anonyymisti, vastauksista ei tulla paljastamaan yksittäisistä vastauksia tai tietoja.

Osallistumalla tähän kyselyyn, suostut vastaustesi käyttämiseen yllä mainitussa tarkoituksessa.

Kysely on avoinna 22.3.2020 asti.

Kysely on vain elokuva-alan toimijoille.

Kyselyyn vastaaminen vie n. 10 minuuttia. Kiitos osallistumisestasi!

Jos haluat lisätietoja kyselystä tai tutkimuksesta, ota yhteyttä sähköpostilla:
elina.risto@tuni.fi

*Pakollinen

Työskenteletkö elokuva-alalla? *

- Kyllä
- En

Kauanko olet ollut alalla töissä? *

- alle 5 vuotta
- 5 - 10 vuotta
- 11 - 20 vuotta
- 21 - 30 vuotta
- 31 - 40 vuotta
- yli 40 vuotta

(jatkuu)

Monessako elokuvatuotannossa olet tehnyt töitä nykyisellä ammattinimikkeelläsi? *

- alle 5
- 5 - 10
- 11 - 20
- 21 - 30
- yli 30

Mikä on päätoiminen ammattinimikkeesi? *

- Leikkausassistentti
- Jälkituotantokoordinaattori
- Tuottaja
- Leikkaaja
- Äänisuunnittelija
- Muu: _____

Leikkaaja & jälkituotantokoordinaattori

Tämä osio on leikkausassistentteille ja jälkituotantokoordinaattoreille, mikäli et ole kumpikaan, palaa edelliseen osioon ja valitse ammattinimikkeesi.

Työskenteletkö... *

- Freelancerina
- Sivutoimisessa työsuhteessa
- Päätoimisessa työsuhteessa

Saatko korvauksen... *

- Keikkapalkkiona
- Päiväpalkkana
- Kuukausipalkkana
- Muu: _____

Mihin palkkaluokkaan kuulut? *

Päiväpalkat elokuvatuotannossa

Päiväpalkat ovat 8-tuntisen päivän mukaisia. Saat 10-tuntisen päivän palkan lisäämällä päiväpalkkaan 37,5%.

Työpäivien lkm	2-10 pv	11-24 pv	25 pv tai yli
Palkkaryhmä I: Avustava työ	126,56	116,18	106,94
Palkkaryhmä II: Toteuttava työ	222,35	190,04	163,49
Palkkaryhmä III: Vastuullinen toteuttava työ	266,19	202,74	176,18
Palkkaryhmä IV: Taiteellisesti, teknisesti tai suunnittelullisesti vastuullinen työ	312,37	243,13	220,04

Kuukausipalkat elokuvatuotannoissa yli 60 päivän työsuhhteessa

Palkkaryhmä I: Avustava työ	1874,93 - 2205,30
Palkkaryhmä II: Toteuttava työ	2524,65 - 3209,85
Palkkaryhmä III: Vastuullinen toteuttava työ	3097,30 - 3843,76
Palkkaryhmä IV: Taiteellisesti, teknisesti tai suunnittelullisesti vastuullinen työ	3586,73 - 4642,51

- I
- II
- III
- IV

Monenako päivänä viikossa teet töitä?

- 1 - 2
- 3 - 4
- 5
- 6 - 7

Monenko tunnin työpäiviä teet keskimäärin? *

- alle 6
- 6 - 8
- 9 - 10
- 11 - 12
- yli 12

Missä vaiheessa tuotantoa tulet mukaan? *

- Esituotannossa
- Kesken esituotannon
- Tuotannossa
- Kesken tuotannon
- Jälkituotannossa
- Kesken jälkituotannon

Valitse kaikki työtehtävät jotka koskevat ammattiasi: *

- Pipeline test / workflow test
- Materiaalin säilöminen
- Offline
- Leikkausprojektin luonti ja järjestely
- Materiaalin loggaus
- Synkkaus
- Rough cut
- Edit-tilan järjestäminen
- Leikkaajan avustaminen
- Online-leikkaus
- Vienti muihin jälkitöihin
- Muu, mikä? Tarkenna alla olevaan vastauskenttään.

Muut työtehtäväsi:

Oma vastauksesi

Kenen kanssa teet eniten yhteistyötä? *

- Leikkaajan
- Tuottajan
- Linjatuottajan
- Leikkausassistentin
- Jälkituotantokoordinaattorin
- Muu: _____

Miten itse koet leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin työn eroavan?

Oma vastauksesi

Miten itse koet leikkausassistentin ja jälkituotantokoordinaattorin työn olevan samankaltaista?

Oma vastauksesi

Mikä on korkein koulutusasteesi? *

- Ylioppilas
- Ammattikoulu
- Kansanopisto
- AMK
- YAMK
- Kandinaatti
- Maisteri
- Tohtori

Tuottaja

Tämä osio on tuottajille, mikäli et ole tuottaja, palaa edelliseen osioon ja valitse ammattinimikkeesi.

Onko sinulla ollut projekteissasi: *

Enemmän jälkituotantokoordinaattoreita

Enemmän leikkausassistentteja?

Molempia saman verran

Muu: _____

Mitä seuraavista asioista olet huomannut alalla viimeisen 20 vuoden aikana? *

Leikkausassistentteja on tuotannoissa vähemmän.

Jälkituotantokoordinaattoreiden määrä tuotannossa on lisääntynyt.

Jälkituotantokoordinaattorit korvaavat leikkausassistentteja tuotannoissa.

Leikkausassistentit korvaavat jälkituotantokoordinaattoreita tuotannoissa.

Henkilöstö jälkituotannoissa on vähentynyt.

Muu huomio (tarkenna alla olevaan vastauskenttään)

Muut huomiosi:

Oma vastauksesi

Mihin palkkaluokkaan leikkausassistentti kuuluu? *

Päiväpalkat elokuvatuotannossa

Päiväpalkat ovat 8-tuntisen päivän mukaisia. Saat 10-tuntisen päivän palkan lisäämällä päiväpalkkaan 37,5%.

Työpäivien lkm	2-10 pv	11-24 pv	25 pv tai yli
Palkkaryhmä I: Avustava työ	126,56	116,18	106,94
Palkkaryhmä II: Toteuttava työ	222,35	190,04	163,49
Palkkaryhmä III: Vastuullinen toteuttava työ	266,19	202,74	176,18
Palkkaryhmä IV: Taiteellisesti, teknisesti tai suunnittelullisesti vastuullinen työ	312,37	243,13	220,04

Kuukausipalkat elokuvatuotannoissa yli 60 päivän työsuhhteessa

Palkkaryhmä I: Avustava työ	1874,93 - 2205,30
Palkkaryhmä II: Toteuttava työ	2524,65 - 3209,85
Palkkaryhmä III: Vastuullinen toteuttava työ	3097,30 - 3843,76
Palkkaryhmä IV: Taiteellisesti, teknisesti tai suunnittelullisesti vastuullinen työ	3586,73 - 4642,51

- I
- II
- III
- IV

Mihin palkkaluokkaan jälkituotantokoordinaattori kuuluu? *

- I
- II
- III
- IV

Mihin työtehtäviin palkkaat jälkituotantokoordinaattorin? *

Oma vastauksesi

Mihin työtehtävin palkkaat leikkausassistentin? *

Oma vastauksesi

Leikkaaja, äänisuunnittelija, muu

Tämä osio on leikkaajille, äänisuunnittelijoille tai muille ammattinimikkeille, mikäli et ole mikään näistä, palaa edelliseen osioon ja valitse ammattinimikkeesi.

Oletko työskennellyt enemmän... *

- Leikkausassistentin kanssa
- Jälkituotantokoordinaattorin kanssa
- Molempien kanssa saman verran
- En työskentele kummankaan kanssa

Oletko huomannut seuraavia asioita alalla viimeisen 20 vuoden aikana? *

- Leikkausassistentteja on tuotannoissa vähemmän.
- Jälkituotantokoordinaattoreiden määrä tuotannossa on lisääntynyt.
- Jälkituotantokoordinaattorit korvaavat leikkausassistentteja tuotannoissa.
- Leikkausassistentit korvaavat jälkituotantokoordinaattoreita tuotannoissa.
- Henkilöstö jälkituotannoissa on vähentynyt.
- Muuta (tarkenna alla olevaan vastauskenttään)

Muut huomiosi:

Oma vastauksesi

Jos olet myöhemmin käytettävissä myös mahdollista haastattelua varten, ilmoita nimes ja sähköpostiosoitteesi alla olevassa kentässä.

Yhteystiedot (VAPAAEHTOINEN):

Oma vastauksesi

Kiitos osallistumisestasi!

Lähetä kysely.